

Niamuno Sargas

broliams Lietuvininkams žines pranešas.

„Niamuno Sargas“

Tilžeje, kas ketvergą išdūdamas, laštija prie arežiausiojo pušto ar per gromatneši apsteliatas ant bertainio meto 50 peningiu, su prinešimu į namus 65 peningius. Je pati laikraščio išleistuve Tilžeje, pylimo ulycioje (Dammstraße) 2. bute, priima apsteliawimus arba ištrašymus.

Wernai mylėsim cėcorystę,
Drasei užtaršim lietuwystę!

Apsakymai

i „Niamuno Sarga“ įstatomieje laštija po 10 peningiu už kožną smulkeis raštais išpausią eilutę ir yra šio laikraščio išleistuveje priimami. — Gromatas ir rankraščius del laikraščio siunčiamus priima redytuve Tilžeje, pylimo ulycioje (Dammstraße) 2. bute.

2. num.

Tilžeje, 13. januwarij 1887.

2. metas.

Paskvietimas ant apsteliawimo „NIAMUNO SARGO“.

„Niamuno Sargas“ išeina Tilžeje kas ketvergą didžiųjų laikraščių kvarmoje. Apsteliawimus ant šito laikraščio priima kožnas cėcoriškas puštas už **50 pf. ant bertainio meto**. Niamuno Sargas užtarš Lietuvininkus rodydamas jiems tikrą kelią del išlaikymo motynos kalbos ir del pasielgimo kaip wernais ir tikrais savo karaliaus padonais. Toliaus „Niamuno Sarga“ rasis pamokslinei suraštai iš wisu mokslu dalių; žines iš wisu sweto kraštu, iš Wokietijos, iš mielosios Lietuws; papasakojimai rusto ir štukauno įturio; turgaus prekios iš Tilžės, Klaipedos ir Karaliauciaus, berlyniskis rublians kursas, gromatnyczia ir t. t.

Apsakymai už skiltinę eilutę po 10 pf. parokijami randa wisoje Lietuwoje didžiausiąjį praplatinimą ir yra priimami „Niamuno Sarga“ spaustuweje (Weherio & Arnoldto) Tilžeje Dammstr. 2.

Meilingus Lietuwininkus užprašome „Niamuno Sarga“ kū weikliausei apsteliuoti ir kas dar geriaus, kitas kitą ant to raginti. Prefia juk yra tokia maža, kad wargužis kaip bagoczius tai lengwei gal įstengti.

Kožnas, kurs del „Niamuno Sarga“ už šio bertainio metą parupis 5 skaitytojus, gaus 1 eksempl. mūsų laikraščio per czielą bertainį metą dykai.

Jeigu bile toks puštas dar nepriimtu apsteliawimus ant „Niamuno Sarga“, tai prašome mums pradem žinę dūti arba ir mums staczei pinigų išuisti ir tūjau parupisime šo reikia.

Kas „Niamuno Sarga“ pacioje spaustuweje ant wisu meto apsteliuoja, gauna lietuwiskās kalendras arba bile kokią kitą naudingą knigutę dykai.

„Niamuno Sarga“ rėdytuwė.

Nedėlinė peržwalga.

Be jofio ipatisko polytiško atsitikimo naujas metas prasidejo. Kad ir šis metas toks tamšus rodosi, tai tik galėjime tikėti, kad iš wisu pušiu welytinas pakajus nebus tridintas. Iš Bėšto (wyriausias mēstas Wengrijoje) kaip iš Baryzo ir Wyno parlēte į Berlyną ištikimos žinios išreikščianczios twirtą tikėjimą del išlaikymo pakajaus. Taip jau ir mūsų wiešpats cėcorius weljimus del naujo meto priemēs tą patį patikrino. Yra tai geri pažymėi del nusiramdyimo daugumėnės, bet twirtai nei wienas žmogus negal žinoti, kaip ilgai pakajus iš tikro pateks, nes kartais bile kofios paines ant polytiško lauko labai greitai atsiranda. Beweik kožna iš Ciropos waldžiu atkartotinai patikrino nenorinti karo, tik tada twersenti už ginklu, jei ant to busenti priversta del atsigynimo. Ale tacziau kožna procawojasi waiskus padauginti, rubezius drucziaus apstatyti, trumpai sakant, savo žalnėrkškus pasilaikymus pagrinti. Wyriausia priežastis to wisu butu neabejotinai „bulgariskās klaušymas“, kursai, kaip žinoma, dar iš tolo nera užbaigtas. Įpatiską pasi-

piktinimą tarp priešininku kunigaiščio Aleksandro padarė susitropyjimas bulgariskųjų pasiuntiniu su jūmi Frankfurte. Aleksandras, kaip rodosi, tai norėjo išwengti ir to delei ankščiaus iš Londono į savo tewiskę sugrizzo, ne kaip pirma buvo mislyjęs. Per šitą atsitikimą atsirado mislis, buł kunigaištis Aleksandras procawojasi wel įgyti savo sostą Bulgarijoje. Įpaczei Maskolei tai labai tikėti nor ir ju waldžia sake, kad sugrįžimui kunigaiščio Aleksandro į Bulgariją tūjau įtraukimas maskoliskų žalnėriu sektusi. Kunigaištis Aleksandras pats labai gerai supranta, kad jo sugrįžimas Bulgarijon negalimas daigtas, ir ne butu nei jam nei patiems Bulgarams ant gero, to delei jis atkartotinai išreiskte, nekados neperkeisęs savo dabartinį privatiską gywenimą. Regimai yra labai sunku del Bulgarijos rasti kunigaištį wisoms waldžioms tinkanti, ir ne dywai kad kožnas nūširdus Bulgaras dar wis su didžiausia gūdone ant buwusiojo greczno kunigaiščio Aleksandro žiur, kad ir uiprosnai. Maskolei atkartotinai priwelija del Bulgarijos sosto princą iš Wingrelijos, ale kaip rodosi,

pareis wienas princas iš Oldenburg'io arba iš Leuchtenberg'io ant štyrimo. Tolešnis laikas mums išrodys, kokiū budu šie pasi-laikymai baigsis. Diek ale jau šendien galime sakyti: Jeigu ir Prusu karalyste butu priversta traukti į kową del atsigynimo arba del savo garbes ir teisybes, tai, kaip kožnas kīts prusiškās padonas, ir mes Lietuwininkai, pagirti del savo mandrumo ir drąsumo waiske, newengsime išrodyti tewiskę prigulinczias kaltybes, o jei reiktu už ją ir gywastį palikti.

* * *

Paskutiniame czeše radosi nekuriame lenkiskame laikraštyje kas žin toks raštas apie mus, ir per tai atejo iki mūsų skaitlius gromatų rašytu lenkiskioje kalboje. Ant tu gromatų atsiliepti negalime ir nenorime, wien del to, kad mes nei jofiu budu su Lenkais darbo turėti nenorime. Lenkai tik tada rodosi meilingi prieš Lietuwininkus, jeigu iš to pasinaudoti gal, kitaip jie wienok pasilieka burniausis neprieteleis mūsų gimines. Wodraugei su kitomis mažomis giminėmis jie prarijo ir Lietuvą. Per ju polytiškus maiš-

tus ir neramumą tur dabar kentėti ir kitos gimenės, kaip antai Mozurai, Rožubai, Wendai ir k. Mes ezion turime prisipažinti, kad tik wien rupisimėsi apie reikalus ir weikalus Rietuwiniuku dėl išlaikymo mūsų mielosios kalbos šviesė, bažnyčioje ir pacziūse namūse ir tikime jog mūsų augštoji waldžia, persiliudyjusi nū wernumo ir meilės Rietuwiniuku prieš sawo karalių, mūsų darbawimus netrikdys, bet kaip įmanydama, jūs šelpš. Labai welhjame, kad Lenkai dūtu mums tolesniam laike wisai pajau, nės ju kelei nekados negal buti mūsų keleis, nei ju geidawimai mūsų geidawimais.

Įš prigimties (noturos) mokslu.

1. Wandū ir jo atmainos.

Rašo Kadagys.

2) Priemazga.

Krinta, atšieina wandū su lytumi atgal į prudus, pelses, ežerus, upes ir jures... o tū tarpu saulė nū daigto šildo, ištijai wandū nū šilczio wiršta į garą, garas bruzda į orą, renka į miglas ir debesies ir atgal ant žemės krinta lytumi. Ir taip toliaus ir toliaus kartojojasi bepaliowos, ir lytus žemė drėkina nū pat saulei ant dangaus pradejus žibėti. Kiek tai gerdaryscziu turime nū tos žwaigždės saulės! Dūda ji mums šwieša ir šilimą, patelia wandenį nū žemės ir smulkeis lašais nuleidžia jį atgal, aprasindama mūsų gires ir laukus, suteikdama gwybybę digamą galwijams — o kartu su anais ir žmonėms.

Ne tik wienokėi lytumi krinta wandū ant žemės. Nū šalcziu wandū sušala į ledą; weik wėl žiema, kada oras labai šaltas, wandens lašai krisdami iš debesiu sušala į smulkias baltas ledo žwaigzdeles, kurias wadinami sniegu.

Jog sniegas taip pat iš miglos arba debesies taisyti, gal mus perweikti toks teisingas pasirodymas (buitis). Toli nū mūsų, šiaurėje, smėgpo mėsias Stokolmas, Žuvedu pašaltys. Aname tai mėsie bandėsi fitą kartą griežti labai garšus muzilantas. Daugybės žmonių suėjo į placzią

Wargai dwiejų išejimų Amerikoje.

Paraše Sentus.

Priemazga.

Atsimindama tūs žodžius, Patronė rodosi matė ir aną būtinį, ir mėneselį, kaip toks didelės, raudonas, užtekejo už girių, ir Jurg kaip gwyw. Buwo tai dideli patėka ir ramybė. Juras buwo wyhras teisybės, tai ji tisejo, kad tą ketino, tą ir padarys. Labai norėjo, kad jis dabar butu su ja ir kad drauge klausytu užimo wandens. Su jūmi butu ir linkniaus, ir ramiaus, nės jis nėko nesibijojo ir wisur moksėjo mandagei apšieiti. Ar jis ten dabar weikė Rėžiukūse? jau ten tur buti pašnigo. Ar paėmęs kirwį į šilą nuwaziawo, ar arklis šėrė, ar šlajas taise, ar efektę prude kerta? kur jis dabar yra? Ezion merginai pasirodė Rėžiukai wisai tofie, kokie buwo: sniegas girgždantis ant kelio, rauswa pažara tarp jūswu šaku nūgu medžių, pulkai warnu kwarkšincziu ir leliancziu iš šilo į kaimą, dumai eing iš kamino tiesiog augstyn, o toli šilas rauswas nū pažaros ir apdengtas sniegu. At! buk tai ji dabar buwo! kur tai wale tėwo nuwijo? Aplinkui, kaip tik ašys užmato, wis wandū ir wandū; žalswos wagos, putotos lypwės, o ant to be galo, be krašto wandens, wienas tik laiwas ir kaip toks paslydes paukštis. Augstyn dangus, žemyn wandū; baijus pliuskawimas ir rodosi maišėsi graubus werkšmas wilniu su cypimu wėjo; o ten, pirm laiwo, tur buti jau kofia dewinta žemė, ar kraštas sweto.

Jurai nabagėli! ar tu tropyši pastui ios, ar

trobą pasiklausytu gražios muzikos. Lauke buwo špirginas speigas, o widuje taip buwo šilta ir šlopu nū prafaito iš tofio pulsto žmonių, jog moters alpo ir grūwo. Norėjo atdaryti langą, bet taip twirtai buwo užšalęs, kad nebuwo galima atlupti. Tūmet wienas apicėras, nematydamas fitokios išeigos, išdaužė langstiklį. Ir tą tiegtum, tūjau pat palubėje pasidarė tirsta migla ir po walandos pradėjo snigti. Beregimai pasidarė sniegas iš užšalusio garo, kurs wiršuje buwo susirinkęs nū alšawimo tofios žmonių daugybės.

Wasarą įpatingai per auoras lytaus lašai taip umaru užšala augštai nū žemės, kad pa-wiršta į ledo žirnikus arba krušą. Užtai-gi kruša yra sušalęs lytus.

Rasa, kurią taip gaušei matome wasarą wala-rais ir rytais ant lapu, paeina taip jau nū garo. Per kaurą dieną nū karščio keliąsi garas augstyn, o wasarą, orui wienkart su lapeleis, afiminis ir tam paweidžeis daigtais prawesius, tas pats garas gulsi ant fitu daigtu rasos lašeleis. Lygei taip pat dwosterejus ant šalto stiklo ar fito kofio dailaus daigto, garas iš burnos gulsi ant jo paweikšle (paweizde) rasos.

Arba wėl rudeniopie lauke rodosi šalcziaus ne kaip troboje, ant šaltu langstikliu guldosi rasa iš užšalusio garo widuje ešancziujo. Žiemą ta pati rasa sušala ant langu į puikliausius žiedelius.

Užšalusi rasa daro šarmą (širkšnį). Žiemospi arba anksti pawasariopie šarma apkloja laukus ir trobu stogus. Taipogi šarma užkrinta žiemą žmonėms ant barždos ir ūsu, taisydamasi iš užšalusio garo, kurs išgarėja iš burnos ir kuno.

Atkartokime dabar trumpai, ką czia apie wandenį pasakėme.

Wandū įwairėi (wisai) išweizd: weik kaipo lekišs nematomas garas, weik wėl kaip regina migla, debesys, lytus, sniegas, kruša, rasa, šarma ir kietas ledas. — O wis tai tas pats wandū.

Wandū nū šilimos wiršta į nešuregimą garą, kurs keliąsi į orą. — Garas nū šalczio wiršta į miglą arba guldosi paweizde rasos ir šarmos.

Įš debesiu krinta ant žemės lytus, sniegas, arba kruša; žodžiu, iš debesiu wandū atgal grižta ant žemės, idant pastui wėlei garu į orą pasikelti.

perleksi šakaleliu per gires, ar perplauksi žuvelė per mares, ar dar tu jos Rėžiukūse atsiminei?

Įš palengwos saulė glaudėsi į wakarų ir rodosi stendo į mares. Per susirautusią wiršunę wilniu nusitiepė platus šaulinis kelias; mainėsi: tai žibėjo, tai krutejo, tai rodosi dege ir žuwo, kur tai labai toli. Laiwas įplaukęs į tą ugninį talą, rodosi norėjo pawyti saulę. Dumai, kurie wertėsi iš kamino, ir šlapios wirwės pradėjo raudonėti, matrozai dainawo, o raudonas kaip liepna ritinys saulės wis didinosi ir šliūžė žemyn. Jlgai netrunkant, jau tik pusė ritinio lygawo iš wandens, pastui tik spindulei buwo matyti, o po walandai wisus wakarų apdengė wiena pažara, ir toje raudonoje šwiešoje nebuwo žymu, kur baigiasi wilnys wandens, kur prasideda dangus; oras ir wandū lygei buwo pilni šwiešos, kuri pamažėli geso; marios pamažėliu pliuskawo, rodosi kalbėjo wakarines maldas.

Tokioje walandose dušai žmogaus užauga sparnai, ir tą netur užmiršti, tai atsimena, ką numylejo, myli dar labians, o ko ilgu, tai ir kelia pas tą. Lauras su Patronele pajuto, kad nors wėjas neša jūdu kaip judžiumusį lapą, bet tik judwieu žemė ne ta, kur waziūja, o ta, iš kurios išwaziawo. Rietuwos žemė! ji graži, waišinga, apželusį kwietkūtomis lankomis, apaugusį tamseis šilais, išmargyta šiaudineis stogais, pilna upeliu ir upeliuku, pilna garniu, kregždžių, kryžių šale kelio, baltu dwaru, wėsiu sodu; ji, nusim-dama keturkampę kepurę, šweiktina žodžiais: „Regul

Ir taip nū daigto kelianja wandū nū žemės į padanges, o iš ten — atgal ant žemės. Wisagi ta wandens kelionė paeina nū šilimos mūsų saulės...

Įš swetur.

Įš Prancuzijos. Bulgariškasis deputacijonas ir Paryže pasirodė; ale wisur tūs paczius patikrinimus, tūs gražius welhjimus tegawo girdėti.

— Wofiečiai gawo pasfutiniame laike daugiaus progos apie karą pamislyti ir pasirupinti, ne kaip ištisio. Wofiečiai tur wijados daboti. Karas bus, apie tai nėkas neabejoja. Wienintelis klaušymas yra, kada. Wijados atfargoje budami, neprivalys staigaus užpūlimo bijotiesi.

— Prancuzai wis tolyn sawo išradimūse žengia. Taip gendrolus Boulanger kognam regimentui po czelą nešamą druforiją keta pridūti, idant daugybės nūrasu butu išwengiamos. Matyti, wis geryn eina.

Įš Dėnemarkio. Dėnai, neužmirše nelaimingo karo su Prusais ir Estreifeis, piktūju sawo didžiūsius mėsius apgynimui pertaiso. Rodosi, kad jie, karui Wofieciui su Maskoleis arba Prancuzais prasidėjus, nemor žiopšoti...

Įš Maskolijos. Gacynos dware melai swetimieciui laikraščiu labai daug nesmagumu padarė. Dabar iš tikro išsirodė, kad Maskolui carui nėko nepadaręta, ir kad jis geriausioje swetikatoje yra.

Įš Bulgarijos. Kaip žinės iš ten pareina, tai buk sakoma, kad Maskolija jau nefurius waisus pritaisanti įpulti į Bulgariją.

Įš Wokietijos.

Įš Berlyno. Naujausios žinės sako, kad Maskolui caras Aleksandras ant mūsų cecoriaus giuntinės dienos atkeliančs. Tokiu budu, rodosi, prapustu ir wisas karo mišys. Ale wienas Die-was žino, ar taip iš tikro ir bus.

— Sakoma, buk weik zokanas išeišęs prieš išgabeningą arklį į swetimas žemes. Ir tai ženklas, kofia rušta ši gadynė.

— Cecorytės jaimas sulaukė šiose dienos

bus pagarbitas! o „ant amžių amžių“ atfako; ji didei galinga, ji geradėjinga, ji teisinga, ji motyna šaldžiausia, ji mieliausia už wisas kitas žemes ant sweto. Tai ko pirma judwieu burisfos širdys nejaute, dabar pajuto. Lauras nusitėmė kepurę, pažara apšvietė jo jau žilanczius plaukus, mišlys jo laktė, nės nabagas nežinojo kaip pasakyti Patronei apie tą, ką jis mišlyjo; ant galo pamaži ištare:

— Patronele, man rodosi, kad lyg kas pasiliko anapus mariu.

— Laimė pasiliko ir meilė pasiliko, — atfakė mergina ir žwilgterėjo augstyn, kaip melsiti pradėdama.

Tame laike wisai jutemo; kelianninkai pradėjo lipti nū lubu; o ant laiwo pakilo pibels sumata. Po gražaus wakarų ne wijada buwo graži naktis, dėl to wis cypė apicėru šwilpynės, o matrozai taptė wirwės. Pasfutinei spindulei užtemo, o iš mariu pakilo pagaras; žwaigždės prazibo ant dangaus ir išnyko. Migla tirstynėjo, apdengė dangų ir laiwo. Regimas buwo tik kaminas ir didysis stiebas, paweikšlai matrozų išsirodė iš tolo kaip šešėlei. Per adyną migla wisą užtemdė, nebuwo matyti nei likternu, nei piešu, kurios užė iš kamino. Laiwas paliowė siubūtiesi wisai. Rodosi wilnys lygei išstaktė pawiršiumi wandens, migla priklotos.

Naktis užstojo tikrai atla ir tyfa. Su sykiu toje, tamsoje atsiliepe iš tolo toks tai dywinas ošimas. Buwo tai kaip užimas mišiniški dum-

malbos gromata nū ēwangelistūju kunigu, kurioje prašo atstūmti užmanymą, statytą kataliku partijos dėl atwalnymo kunigu nū zalnėrysės sluzbos. Žie sako, kad per tokią ipatistą teisybę galėtu žmonės į dvasiškus uždus weržtiesi, kurie to ne verti butu, ir per tai bažnyčia tik išladą turėtu.

— Pagal karališką padawadyjimą karalystės šaimas bus 15. šio mėnesio suwadintas.

Ėcorystės šaimas

4. januarijų po kaledu atlaidu savo darbą užsiėmė, bet iššiolei iš jo susiejimu nėra ko ipatistko minėti. Szioje dienoje pareis wėl zalnėrysės dalykai dėl waisko padidinimo ant apingstymo. Kitame numerije rasi apie tai galėšime daugiaus pranešti.

Jš Lietuwos.

Jš Tilžės. Swarbi naujiena iš Karaliaucziaus pareina. Skaitytajai žinos, kaip jau senai buvo šnekama apie budawoną gelžkelio iš Karaliaucziaus per Labgumą į Tilžę. Dabar iš ten pareina twirta žinė, kad merco mėnesyje žemės darbai Karaliaucziaus walscziuje tikrai prasidės.

— Pirm kofio laiko tapė wienam aukštaiui Klaipejoje du aukštinii žegoriaus lencingėliu, 240 markiu werczios, pawogtu. Szioje dienoje pasisekė wienam pulicistui wagi, nekuri Bussį iš Kaskapiu, jam benorint pardūti, suimti.

— Socijalistai nepaliauja trusę. Taip nesenei Tilžėje daugybės ju raštu tapė išmėtinėta. Žieškojo waldžia praplatintoju, ale nesurado. Anie raštai buwė Karaliaucziuje spausiti.

— Ūdeginė žwaigždė (komėta) rytmetyje rytūse matoma, ir tai laivo ženkle. Komėta tur dwi ūdegi, wiena į šiaurwafari, antra į wafarus kreipta. Weliaus ta žwaigždė dar gražesnę pasirodys.

— Prisiweržimas prie mokštoju uredo wis mažyn eina. Dabar wos tas skaitlius pilnas susiranda, kursai kas metą priimamas. Kad taip toliaus eis, tai weik mokštoju stoka bus.

— Kaip girdėti, ketama Pilkainio, Ratniawos,

Jurgaitziu ir nekurias titas bažnyczias pritinanczėmis koryczėmis aprupinti.

— Lietuwiskai kalbantieje jaunikaiczei ant suiles mokštoju uredo prisigatawidinti norintieje, tur nū dabar sawo priėmimą ant mokštoju prigatawijimo tik ant Ragainės bei Karalėnės lietuwiszkosės seminarijos rasti daboti; jei jie ale sawo lietuwiszką kalbą užtyledami, kitur įstoti daboja, tai toktai iššireiskus, jie gal ar atleidžiami ar į lietuwiszką seminariją perstatomi buti. Mokštingiems lietuwiszkai kalbantiems jaunikaicziamis į mokštojus eiti meilijantiems yra woriauhybės pašalpa pažadėta, o jie ir randa įdabojimą. Taip jau ir mokštojei, tolius augintinius prigatawyjantieje gauna gerg atlyginimą. (L. C.)

Jš Gafu (Endrikwaldės). Pirmoje šwentėje kuczius Raudys buwo prisafes, kad nekuriems jauniems wyrams nedūtu pywo gerti. Jš to jautesi nekursai malunininkas taip įžeistas, kad ant gawadininko pūles su raktu galwoje kelias ronas padarė. Raudys tą malunininką sudui padawė, o šisai ir tapė ant walandos pasodjtas. Jš kalezimo išėjes prisiškio malunininkas Raudžiui baišei atšilerpyti. Tik ant nepalaimos wafare wietoje Raudžio ufininką Dumasę užpūle, kurs labai ant ano pasineša. Szitą bėdžių taip subdawojo ir subadė peiliu, kad nepalaimingas nei atšikelti nebegalėjo. Galiausai kaip žwerinis galwijas jam rankas su dantimis sudrasė. Dau ir kada Dumasę pagys, sunku ir šekoriui pasakyti. Piktadėjas pabėges.

Jš Kaukėnu. Apgailėtina nepalaima ištiko giminę nekurio ufininko ir swiestininko. Aplinkui keliandamas swiesto įpirkti liubėdawo ir rewolwerį drauge imti (nės nekiodawosi apstokai pinigų su sawimi). Wieng kartą jam namėje rewolwerį užmiršus, jo 17 metu sunus šitą ginklą po pagawės atradęs pradėjo štufawoti į sluginę merydamas. Su šyliu suwis supyksta ir mergaitę sušukdama ant žemės pūpūlusi kraujais apiplusta. Abejoja, ar mergaitė pasigaus. — Szios žiemos meturgis buwo gerai aplankytas pirkeju ir pardawifu. Daugiausai tam prisidėjo geras žiemos kelias.

Jš Saugu. Jons Enzulaitis Augštumatis,

gimi. 1782 m., bene wienas iš seniausiu Prusijos kareiwu, tapė 3. jan. į paskutinį atilši daugybės gywatininku wisos šalies palydėtas. Enzulaitis per nelaimingūsius Prusijos karus 1806 ir 1807 buwo drauge kowojės, ale ir per atšiwalnyjimo metus 1813—1815. Weliaus sawo išsilaitymą įgijo sluzhdamas pas ufininkus. Jo nepailstinai procei ir czedyjimui pasisekė weliaus ufi įstiekti. Lengwi jam tesie Lietuwos žemele!

Jš Kraupiško. Jau per šešis metus renka pinigų musu bažnyczios korycziai. Rankius su paskutinės nedėdienės kulekta jau 1500 markiu išneša.

Jš Šrutės. Antrotyštės bute pirm keliu dienu atrado du kudifu prastotu, kuriu wienas wisai ubagas ant kuno yra. Kaip ištirta, abėju motų nekuri šėirė Gaidėnė šanti.

Jš Aluwos. Nesenei mirė Stobingiūse, Šrutės walscziuje, šėirė Gronawėnė 109 metu sena.

Jš Muldžiu. Nesenei prie wienos didžios medžioštes Astrawiskiuše tapė ir wienas girinis kulihs išautas. Tik po keliu dienu jį krumyne užėjo ir wos ne wos šėšeis šuweis pribaiģė.

Jš Labgawos. Nekursai inwalhdas, šėip dar jaunas wyras, pas sawo ūšwį buwo apsigywenęs. Abudu wienoje stuboje budamu ir noredamu pasišildyti, gerai kakalį pasitūrė. Rytmetyje ūšwis jau myręs buwo, o žentas pusgywis. Kakalio dumškylė buwo ar iš sawės užkritusi, ar užsukta. Jš tai parodo, kaip reikia saugotiesi su stubos šildymu.

Jš Szilokarcziamos. Pirm keliu dienu atširadęs drėgnas oras musu ufininkams padaro didelį rupestį dėl sawo dar ant piemu stowinczio šieno. Nū daug piemu tiktai su didžiausomis klapatomis ir kaktomis galima šieną nuwežti ir palieka daug ufininkai jį ten iki žiemos. Žeigu žiema ne aštiri, tai kartais ir gal patrotyti wisą šieno zopostą. Taip atširado pirm triju metu tofia nelaima ir per tai didė pašaro stoka. Turtingesnieji ufininkai turėjo iš kitur pašarą pirkti; o wargingesnieji buwo priwersti šiaudus nū stogo pšėpti noredami sawo galwijus išlaikyti. Diemas teapšaugoja mus šimet nū tokios nepalaimos.

pliu, kurs wis artinosi. Walandomis rodosi kas žin kas šukawo patamsėmis, paslui lyg atšiliepė pulkai grandžei werfiancziu tolimu balsu. Balsai tie bėgo iš tamšybės ir slubinosi tiesiog pas laiwą. Marininkai, girdėdami tolius balsus, sako, kad tai wėtra šukauja iš pėšlos wėjus.

Jšpėjimai buwo teisingi. Kapitonas, apširėdęs į aptrauktus drabužius, atšistojo ant paties wiršaus lubu; apicėras ir užėmė sawo wietą prie kompašo. Ant lubu jau nebuwo nei wieno keliaininko. Lauras su Patrone taipogi nulipo į samisę grinczią po lubomis; buwo ten tyka, kaip ant kapiniu. Žiburei, prikalta žemai prie sienu, dawė labai miglotą šwiesą ir tai nėjmagėi grinczei, ir krumoms keliaininku, kurie sedėjo šale lowu*) prie sienu. Grinczia buwo ruiminga, bet tamši, drėgna, kaip wisados kėtwirtos kliasos. Rubos juėjo su šonais laiwu, dėl to tos lowos pasiėneis, perdaljtos wiena nū kitos, greicziaus turėjo paweisklą tamšiu ūlu, ne kaip lowu, o wisa grinczia išširodė kaip didelė ledinyczia (Eiskeller). Dras buwo pilnas smarwės nū smaltutu audimu, nū wirwiu drėgnumo ir mariu puwio. Negalimas daigtas lygiti tą ledinyczia su puiskomis stubomis pirmos kliasos. Plaukimas, kad ir tik dwi nedėli tofioje lindynėje apnūdyja plauczius supuwusiu oru, aptraukia ūdg šlapia balzguna ir tankei užfreczia tokio puwio liga. Lau-

ras su mergina waziamu dar tik keturias dienas, o wienok, kad kas butu prilygines režiufiską Patronę swiesą, randonweidę su dabartiskę sublogusę nū litgos, tai nebutu pažinęs jos. Senis Lauras ir pageltonawo kaip wafkas, nės per tiek dienu abudu neišlindo nei šyk ant lubu. Wistlyjo kad ne wale, o juf ir ar žinojo, kas wale, kas ne? Medrįšo beweik pasijuditi, o ir bijojo nueiti nū daigtu. Sedėjo ir dabar ne tik jūdu, bet kožnas prie sawuju. Tokais pundeleis buwo primėjta pilna grinczia; wisofios padarynės, wisofie indai blesinei, šamišini išmėjti buwo krumutėmis po wisą ašlą. Keliaininkai buwo beweik wisi Wofieczei. Wienu cziulbė tabaką, kiti rusę pypkes, o kamūlei dumu atsimusę į žemas lubas, lastie ilgomis jūstomis ir užjiansdawo šwiesą žiburiu. Keliatas wafku werk: kampiūse, bet ošimas wisai nutilo, nės migla įwarė wisus į kofią tai neišpasakjta baimę ir neramuma. Žinunesni keliaininkai žinojo, kad wisas rožyja wėtrą. Tū nei wienam nebuwo pasleptas daigtas, kad artinasi bėda, o mažu ir smertis. Lauras su Patrone negalėjo suimti galwų, kas dedasi, norint, kaip bile kas duris atidarydawo, budawo aiškei girdėti tie baišus balsai, eina iš kofios tai begalystės. Sedėjo abu ties pacziu pirmgalii šiauraušioje škyjeje. Siubawimas buwo ten didžiausias, dėl to ir įkriušo ten jūdu draugai keliuonės. Senis graužė plutą dūnos dar iš Ržiufu, o mergina, kurei buwo prišku nēko ne weikti, pyne sawo kajas ant nakties.

Bet po bistį tas wisas tykumas, kuriame tik iš leto dawėsi girdėti werfimas wafku, pradėjo įq dywhti.

— Dėl ko tai Wofieczei šendien taip tykai šedi? — paklausė.

— Ar aš žinau! — atšiliepė Lauras — maž kofia šwentė juu . . .

Staiga tik laiwos sukruतेjo, wisai taip, kaip kad judrebejo, persigandęs kofio nors baisumo. Blesinei indai sustambėjo, susidawė wienas į kitą; liepšnos liampose šokterėjo augštyn ir žybtterėjo aiškiaus; keliatas išsigandusiu balsu pradėjo klasti: kas tai yra? kas tai yra?

Bet nebuwo kada atšakhti: antras judrebejimas buwo smarlesnis; pirmgalis iškilo augštyn ir tą paczią walandą krito žemyn, o wilnis pliuškterėjo į langelį wieno šono.

— Wėtra fila! šniūždėjo išsigandusiu balsu Patrone.

Tūmi tarpu kas žin kas užterėjo šale laiwu kaip girėje, katrą wėjai warto; staugterėjo kaip pulkai wilku. Wėjas atsimusę šyk ir kitą, paguldė laiwą ant šono, paslui apšuko aplinkui, twėrė į wiršų ir metė į pėšlas. Sienos pradėjo girgždėti, blesinei indai, pundelei su wisofeis daigtais, padarynės ir wisofios įnagės raicziojosi ant grindu iš wieno kampo į kitą. Keli žmonės nukrito ant grindu, o plunkšnū iš pagawiu buwo pilna grinczia; stiklai žiburiu pradėjo šbambėti.

(Dar ne wisas.)

*) Lowos ten: ant dwiejų šersiniu patiesios išilgai lentos, grezdai.

— Stardininkas Treichler'is antrąjį šventę iš šveczių į Žibus parėjo, ties Furmano ga-
spada jį taip sumušė keturi prisigerėlai, kad žmo-
gus dar gerai 4 nebeles turės pasirgti. Tu už-
pūlifu dar nesurado.

— Jis Klaipėdos. Ezion nesenei nefursai kup-
czystės pagalbininkas Kšler'is iki šiol dar nepa-
tirtu būdu prapūlęs. Wisi jieškinėjimai ir tyri-
nėjimai nūprosnui pasiliko. Jis buvo į taip wa-
dinamąjį „Girsteriją“ pasiwaitstinteti ejęs; sugrįž-
damas prapūlė. — Kaip dabar pat patyrame
tapę Kšler'io laimonas nedelioje po pietu netoli
„Girsterijos“ ant šilo atrastas. Wislyjama kad
jis wafare namūn eidamas paklydęs ir sukalęs.

— Wokieczei wēl neiwētīšlai džiaugiasi, kas
žin iš kur patyrę, buf Lietuwininfu skaitlius wos
mažyn einąs. Taip Klaipėdos kampe lietuwīšku
kreištynu ir wencziawu labai retai benžejęs, o
lietuwiškai įžegnoti jau regis Lietuwininfai savo
waifus wīšai nebedūdą. Matyti, kad kas iš
proto taišosi kraustytiēsi. Musu kampe, Tilžės,
Magainės ir kitūse walscziūse antraip wirsta, tik ten,
kur dar Lietuwininkas ant Lietuwininfo yra, ten
jau lietuwīstē nyštanti!!! Kas swaicioja?

— Jis Stankiškin. Wiena moterīstē buvo gele-
žinį pūdą su karštu wandeniu nū ugnies žmūsi
ir stuboje, kur jos mažas kudikis buvo, ant grindu
pastacziusi. Motyna ējo laukan ir po trumpos
walandos sugrįžusi rado kudikēlį prie pūdo baifei

nuplītinusi. Waitas po keliu dienu didžiomis
kancziomis numirė.

Wisokia žinė.

— Nesenei Gotoje sawo iškalusias rankas
nefuri mergaitē petrolija mazgojo. Ji per tai
tokį petrolijos apsinūdyjimą prisitraukė, kad bene
abidwi ranki turės buti nuimtos.

Štukos kampelis.

[Gudrus myras.] Dar aname sename laife,
kada žmonės baudziawoje buvo, ponas dafizinojo,
kad yra jo walscziūje žmogus wardu Baltras,
pagirtas kaip labai išmintingas ir gudrus. Ponas
noredamas prieš sawo susedus pasigirti suprašė
anus ir taipiau Baltra, idant jis parodytu tą jis
mokąs. Ponas sako: „Jint Baltrai, tą kurtą (ta-
lakutą), keptą dėl mano šeimyno, ir padalij taip,
kad dalis butu pagal nūpelną kožnos žmogystės.“
Gmē tada Baltras kurtą ir plešdamas su nagais,
nēs kitaip nemotėjo, pradėjo dalis atskirti. Įpda-
lydamas sako jis: „Galwa pacziam ponui, nēs
jis yra wyriausis ant wīso dvaro ir ant musu.
Kalkas prigul župonei, kaip arcziausei žmogystei
pono, taip kaip kalkas yra arcziausis galwos.
Dwi panikės (mergaitės) išleis į swietą ištekeda-
mos, tai dėl ju po sparną. Du ponaicziū išbēgs
mokytiesi į šuilę (iškalą), o paskui rasi ant kara-

lištu urėdu, tai dėl ju po toją. O dėl manęs
už klapatą czielą kurtą.“ Ir taip labai žemai
pasilenkęs išejo.

Turgaus prefios.

Tilžėje, 8. januwarijū 1886.

	mt. pf.	mt. pf.
Kwieczi uż 50 kilogr.	7 80	8 —
Rugei uż 40 kilogr.	5 50	5 60
Mieži uż 35 kilogr.	5 80	6 —
Awizos uż 25 kilogr.	5 —	5 20
Žirnei, rainiejie, uż 45 kilogr.	7 80	8 90
Žirnei, baltiejie, uż 45 kilogr.	6 —	6 60
Šemenei uż 35 kilogr.	8 50	9 50
Dymotai uż 50 kilogr.	20 —	23 —
Koputės uż 45 kilogr.	1 70	2 30
Swieftas uż 1 kilogr.	1 60	1 80
Kiaufei uż kapą	3 —	—
Pywas uż 100 lyteriu (bayr.)	24 —	—
Brangwynas { uż 100 lyteriu	24 —	—
{ uż 1 lyteri	— 25	—
Kianlena uż kilogr.	1 —	1 20
Jautėna „ „	— 70	1 —
Werbėna „ „	— 70	— 90
Awincziana uż kilogr.	— 70	— 80
Grusienė, papr., uż kilogr.	— 34	—
Awizū krūpai uż kilogr.	— 44	—
Šzianas uż centnerį	2 —	3 —
Šziaudai uż kapą à 600 kilogr.	21 —	24 —

100 rublin

pagal berchniškę depešę 12. jan. 190,35 mt.

Upsatymai.

Žemės gospadorystės mašynas.

Kulimo mašynas (stiebeliu bei spra-
gilu įtaishmas);
akselio mašynas (ranka bei arkleis
waromas);
sawalmio girnas (schrotmühlen)
(ranka bei arkleis waromas);
alejans koku lūštojus;
rėwin plantuwns;
ropucziū išskirtojus;
jawn cziystijimo mašynas;
triėrns (mašynas dėl išstirimo pift-
žoliu);
putmeles (paprastas);
swiefto mašynas;
decimal- bei galwiji swarcziūs
prisiulo

Carl Manleitner,
Tilžėje.

Maškoliškās gumines furpes

wīšūse didumūse prisiulo
E. M. Stacksies.
Tilžėje, wotīškoje ul. 55 ir 73.

Julius Haase,

Tilžėje, wotīškoje ulyczioje 3 num.

Priveliu sawo apstingai sudawadytąjį logarį

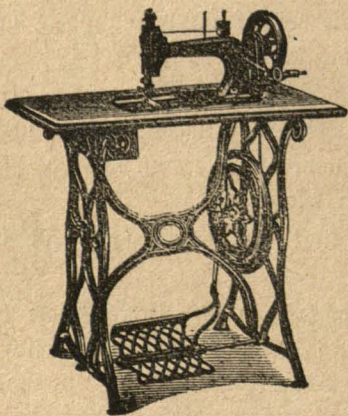
milu, bukštingin, kleidu ceikin, dažūtū bei jūdū šilku ceikin,
štepētū, paklodžin bei gardynū, gatawū mantelīn, audžiamū
wilnū bei bumbulin ir t. t.

Wisi mano taworai pažīstamai geroje ipatybėje, ir pardūdu aš wīšką uż

➡ tikrai pigias prelias. ➡

Julius Haase,

Tilžėje, wotīškoje ul. 3.

Priveliu tikrai wotīškās

Singer siuwimo mašynas

dėl naminio wartojimo kaip ir dėl
wīšū kitu reitalu. Tos mašynos
yra su naujais ir geriausiais įtaish-
mais aprupintos ir gal tai kožnas
pats persilindyti. — Be to dar pri-
menu, kad tas wīšai naujas
įtaishmas dėl pagerinimo
paīškadintu skalbiniu
nū manęs prie kožnos geros Singer
siuwimo mašynos gal but pridėtas.

Pagerinimai gerai ir gereitai atliekami.

C. Freudenberg,

Bachhoffstraße 4.

Garbingiems Lietuwininkams dūdu pafarniā žinė, kad aš nū šios
dienes wīšus

➡ kolonialstaworus ➡

uż daug pigesuias prelias pardūdu ne kaip iki šiolei, ir prašau meilingo
aplankymo.

Su augšta pagarbe

R. G. Broschell,

Tilžėje, ant žuwiu turgaus.

Gern geriausiu

wilnū bumbulū, ir gijū,

pilnai supakotu uż pigiu pigiau-
šias prelias prisiulo

D. Peteraitis,

Tilžėje, wot. ul. 14 num.

Naujos lietuwīškos knigos!

Muzikalis 20 pf.
Wyntas, didis Lietuwos ku-
nigaitis 10 pf.
Žiemos wafaro adynelė 50 pf.
Šwarbianšios žmonin ligos 10 pf.
Sodnas apynei ir bitys 10 pf.
Byrutės dainos 10 pf.

Šzitas knigas kaip ir wīšokias
lietuwiškās kalendras
galima gauti knigu spaustuwėje
Weyerio & Arnoldto, Tilžėje.